

Yaşamboyu Öğrenme ve İlköğretim Programlarının Hedeflemesi Gereken İnsan Tipi

Lifelong Learning and Human Type That Should be Aimed at the Primary School Curriculums

Yusuf BUDAK

*Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü
Öğretim Üyesi Ankara-Türkiye. budaky@gazi.edu.tr*

ÖZET

Yeni bir eğitim paradigması olduğundan dikkatlerin yaşam boyu öğrenme kavramı üzerinde yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bu çalışmada yaşam boyu eğitim ve yaşam boyu öğrenmenin tarihi gelişimine kısaca değinilerek bu iki kavram karşılaştırılarak açıklanmıştır. Yaşam boyu öğrenmenin çağdaş bireyin sahip olması gereken özellikler arasında yer aldığı vurgulanarak bireyin gelişimi açısından önemi vurgulanmıştır. Bu bağlamda zorunlu eğitim dönemi olan temel eğitim sürecinde yaşam boyu öğrenme becerilerinin kazandırılması gereğinin altı çizilmiştir. Dolayısıyla, birçok veri tabanına internet kullanılarak ulaşılmış ve çalışmanın amacıyla tutarlı bulunan veriler analiz edilmiştir. Ayrıca konu ile ilgili belirlenen kitap ve makaleler de incelenmiştir. Her iki kaynaktan elde edilen bulgular sentezlenerek yaşam boyu öğrenme becerileri belirlenmiştir. Söz konusu beceriler kısa özet niteliğinde öğrenci kapasitesi açısından ifade edilerek maddeler halinde sıralanmıştır. Netleştirilen yaşam boyu öğrenme becerilerinin temel eğitim sürecinde öğrenciye kazandırılması ve temel eğitim programlarında merkezi bileşenler arasına konması gereği üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Boyu Eğitim, Yaşam Boyu Öğrenme, Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri, Çağdaş İnsan Nitelikleri

ABSTRACT

It is observed that the concept of life long learning has been given much attention as it is a new paradigm of education. In the current study, the history of life long training and life long learning was given briefly and these two concepts were compared. It was stressed that life long learning takes place within the qualifications a modern individual has to own and it is of importance in terms of individual's development. Within this context, the necessity that life long learning skills should be attained in the period of basic education, which is regarded as a compulsory education was highlighted. Most of data base was reached through the use of the Internet and the data found compatible with the purpose of the study was analyzed. On the other hand, related books and articles were examined. The findings obtained through both sources were synthesized and life long learning skills were determined. These skills were sorted out as articles with an expression of short brief in terms of student capacity. It was also underlined that students should be obtained the clarified life long learning and be included within the basic components of educational curricula.

Key Words: Lifelong Education, Lifelong Learning, Lifelong Learning Skills, Modern Human Qualifications

SUMMARY

It is observed that the concept of life long learning has been given much attention as it is a new paradigm of education. In the current study, the history of life long training and life long learning was given briefly and these two concepts were compared. It was stressed that life long learning takes place within the qualifications a modern individual

has to own and it is of importance in terms of individual's development. Within this context, the necessity that life long learning skills should be attained in the period of basic education, which is regarded as a compulsory education was highlighted. Most of data base was reached through the use of the Internet and the data found compatible with the purpose of the study was analyzed. On the other hand, related books and articles were examined. The findings obtained through both sources were synthesized and life long learning skills were determined. These skills were sorted out as articles with an expression of short brief in terms of student capacity. It was also underlined that students should be obtained the clarified life long learning and be included within the basic components of educational curricula. This is because life long learning is only possible with some skills. Individuals should be attained these in the period of primary schools, which is considered to be compulsory by making individuals attain the power of life long learning. Thanks to life long learning obtained in this period, social integrity of individual and compliance with both vocational and constant flexible, multi functional skills and attitudes will be easier. Actually, the fact that those who cannot benefit from formal education well enough as well as deficiencies caused by formal education are able to complete their developments in the following periods and that they have the power to be compatible with developments requires that they should have attained life long learning skills. That's why, it is inevitable that primary school programs should be developed and applied with an approach focusing on the development of life long learning skills. This is because life long learning consists of all formal and informal learning starting from preschool period up to post retirement period.

GİRİŞ

Toplumunu oluşturan bireylerin kendini yenilemede gösterecekleri süreklilik ve kararlılık bir takım öğrenme becerilerine sahip olmalarına bağlıdır. Yaşam boyu öğrenme becerileri bunlara örnek gösterilebilir. Söz konusu becerilerin ilköğretim döneminde

kazandırılması halinde birey yaşamı boyunca kendini geliştirebilir. Bir toplumun gelişmesini sağlayan temel dinamiklerin başında hiç kuşkusuz eğitim gelmektedir. İlköğretim sürecinde bireye kendini ömür boyu geliştirebilme gücünün kazandırılması çabaları çağdaş eğitim anlayışının gereği olarak ortaya çıkmaktadır (Hasan 1996). Bu çağdaş anlayış yaşam boyu öğrenme kavramıyla ifade edilmektedir. “Örgün eğitim sistemlerinin içinde bulunduğu bunalım, eğitimi geleneksel anlayıştan farklı biçimde ve daha geniş açıdan ele alan ve yaşam boyunca öğrenme olarak adlandırılan yeni bir kavramın ortaya çıkmasına yardım“(Bülbül 1991:23) etmiştir. Ancak örgün eğitim kurumlarının bir bakıma yaşam boyu öğrenmenin başlangıcı ve birer aşaması olarak algılanması mümkün görünmektedir.

Gelişmelere uyum sağlanması gerektiğinden özellikle aktif nüfusu oluşturanlar başta olmak üzere geniş kitleler sürekli öğrenme ihtiyacıyla karşı karşıya kalmaktadır. Yaşam boyu eğitim ve Yaşam boyu öğrenme sürekli eğitim ihtiyacından kaynaklanan eğitimsel bir olgudur (Lengrand 1989, Celep 2003, Güneş 1996, Cassin 2002, FREREF 2004, Commission Européenne 2008) . Yaşam boyu eğitim ve yaşam boyu öğrenme bireyin kendini geliştirmesine yönelik her tür öğrenme ortamından yararlanarak bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklar kazanmasını öngören bir anlayışın ifadesidir. (Sönmez 2007). Yaşam boyu öğrenme kavramının yaşam boyu eğitim kavramına göre daha yaygın olarak kullanıldığı söylenebilir (Eurydice 2000).

Bu çalışmada yaşam boyu öğrenme becerileri bağlamında ilköğretimi bitiren bir bireyin sahip olması gereken yeterlilikler ele alınarak gelişmeye açık bir birey profilinin nasıl olabileceği üzerinde durulmuştur. Bu profil bağlamında yaşam boyu öğrenmeye ilişkin ilköğretim programlarında yer alması gereken boyutlar belirginleştirilmeye çalışılmıştır. Çünkü “Bireyin gelişimi, sosyal bütünleşmesi ve mesleki yaşamı, değişken, çok işlevli bilgi, beceri ve tutumları kapsamaktadır. Temel yeterlilikler zorunlu eğitim döneminde kazandırılmalı ve yaşam boyu öğrenmeye temel oluşturmalıdır”(Commission Européenne 2004:6).

Yaşam Boyu Öğrenme ve Yaşam Boyu Eğitim

Bu kavramların doğuşu örgün eğitimin yetersizliklerine bağlanmaktadır (Lengrand 1989, DPT 2001, Comission Européenne 2008). Bu yetersizliklere amaç ve araç tutarsızlığı, bir defaya özgü bilgiler kazandırılması, kitaplardan aktarılan bilgilerin öğrenilmesine ağırlık verilmesi, iletişim ve bilgi teknolojilerinin yetersizliği, başarı saplantısı nedeniyle öğrenmeye karşı geliştirilen olumsuz algı, bireysel farklılıkların dikkate alınmaması örnek gösterilebilir. Örgün eğitimle ilgili bu kısıtlılıklar karşısında beşikten mezara kadar öğrenme anlayışını temele alan yaşam boyu öğrenme paradigması geliştirilmiştir. Bu paradigmanın dayandığı temel kabuller, ansiklopedik bilgilere, okumaz-yazmazlığa, bilgilerin geleneksel yollarla aktarılmasına, geleneksel eğitim yöntemlerine ve aşırı uzmanlaşmaya son verilmesi şeklinde sıralanabilir.

Yaşam boyu eğitim ve öğrenme düşüncesinin 1929 yılında ilk defa Basil Yeaxlee tarafından ortaya atıldığı belirtilmektedir (Smith 2001, Peter 2008). Daha sonra Faure (1972)'un konuyla ilgili bir raporunu dayanak alan UNESCO yaşam boyu öğrenmeyle ilgilenmeye başlamıştır. Ardından OECD konuya el atmıştır. Her iki kuruluş da eğitimin okullarda çocuk ve gençlere yönelik olarak düşünülmesinin yaşam boyu öğrenmeyi engellediğini vurgulamış, gelişen ekonomik gerçeklik, mesleki hareketlilik ve kendi kendine öğrenme bağlamında yaşam boyu öğrenmenin gerekliliğini öngörmüştür. Bu öngörü çerçevesinde söz konusu kuruluşlar hem okulda hem de okul dışında yaşam boyu öğrenmeye odaklı eğitim programlarına ihtiyaç olduğunu gündeme getirmişlerdir. (Lengrand 1989, Comission Européenne 2004, Romuald 2004, Ayhan 2005, Vincent 2006). Giderek belirli eğitim dönemlerinde öğrendikleri bilgileri insanların yaşamları boyunca kullanabilecekleri savı geçersiz hâle gelmiştir (Vincent 2006, Comission Européenne 2008).

Boshier (1998)'e göre yaşam boyu eğitim, bireylerin ilgisine yönelik ve yaşam boyu öğrenme fırsatı sağlayacak örgütsel düzenleme ve sunum biçimine verilen ad şeklinde betimlenebilir. Yaşam boyu öğrenme ise yaşam boyu eğitimin bireysel yönüne odaklı

bir ifade olarak düşünülebilir. Bu anlamda yaşam boyu öğrenme bireylerin gelişmelere uyumunu hedefleyen bilişsel, duyuşsal, devinişsel açıdan ihtiyaç duydukları yaşam alanlarındaki öğrenme etkinliklerinin tümünü kapsayan ve yaşam boyu devam eden süreç olarak betimlenebilir. Çünkü yaşam boyu öğrenme okul öncesi yaşlardan emeklilik sonrasına kadar uzanan tüm formal ve informel öğrenmeleri kapsar (DPT 2001, Cassin 2002, Celep 1995, Sönmez 2007, Hitendra, Lynn and Lewis 2008).

Amaç ve süreç açısından yaşam boyu eğitimin çeşitli terimlerle ifade edildiği gözlenmektedir. “yaşam boyu eğitim”, “ileri eğitim”, “sürekli eğitim”, “yetişkin eğitimi”, “liberal eğitim”, “sürekli mesleki eğitim” ve “meslekte eğitim” gibi kavramlarla yakın ya da eş anlamlı kullanılmaktadır (Aspin & Chapman, 2000; Kogan, 2000: 344; Rausch, 2003: 518; Titmus, 1999: 344; Wain, 1989, Aktaran: Beycioğlu ve Konan 2008). Ulusal düzlemde yaşam boyu öğrenme fırsatı sunan kurumların genellikle yaygın eğitim, yetişkin eğitimi, açık öğretim, hizmetiçi eğitim, çıraklık eğitimi gibi değişik adlarla etkinlik gösterdiği gözlenmektedir. Son zamanlarda sık sık sözü edilen ve kısmen uygulanmakta olduğu gözlenen e-eğitimi de bu listeye dâhil etmek olasıdır.

Yaşam boyu eğitim ve yaşam boyu öğrenme kavramlarının aynı anlamda kullanıldığını belirtenler de bulunmaktadır (Peter 2008, Bülbül 1991) Bu konuyu Bülbül (1991: 37) şöyle vurgulamaktadır: “Yaşam boyu eğitim, yaşam boyu öğrenme, yaşam boyunca tümleşik öğrenme, sürekli öğrenim, sürekli eğitim terimleri ile eş anlamlı düşünülebilir. Bu terimlerin kaynağı, eğitimin çocukluktan başlayan sürekli eğitim fırsatının başlangıç evresiyle sınırlandırılmış ilk ve son deneyim olmadığı, aksine ömür boyunca süren bir deneyim olması gerektiğidir”. Yaşam boyu öğrenmenin; bir yaşam biçimi olduğu, bir hak olduğu kadar, sosyal ve kişisel olarak paylaşılan bir sorumluluk olduğu da vurgulanmakta ve eğitimin, sadece gençlerin sahip olduğu bir hak olmayıp, her yaşta kadın ve erkeklerin de hakkı olduğu belirtilmektedir. ”(Sağcan 1998:55–56, Eurydice 2000).

Yaşam boyu öğrenme hem ulusal hem de uluslar arası bağlamda ele alınmakta ve çok çeşitli sunum biçimleriyle kendini göstermektedir. Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin girişimlerin, üye ülkelerin gelişmesi ve aralarındaki işbirliğinin güçlendirilmesi amacıyla Avrupa Birliği tarafından da çeşitli alanlardaki eğitim projeleriyle desteklediği bilinmektedir (Başbakanlık 2009). Yaşam boyu öğrenme yol, yöntem ve düzenlemelerinin ilgili olduğu alanlar (Aktan 2007,DPT 2001) maddeler halinde şöyle özetlenebilir: (1) Çocukluktan başlayarak ömür boyunca gerekli tüm niteliklerin kazandırılması ve giderek güncellenmesi, (2) Örgün, yaygın ve algın gibi tüm öğrenme yollarının işe koşulması, (3) İlk ve orta öğretimde yaşam boyu öğrenmeye temel oluşturucu yaklaşımların öncelenmesi, (4) Okul ve yaşam arasında tutarlılık sağlanması, (5)Çocuk genç ve yetişkinlerin öğrenmeye özendirilmesi.

Yukarıdaki beş öğeden üçünün doğrudan ilköğretimle ilgili olduğu söylenebilir. Avrupa komisyonunun belirlediği aşağıda belirtilen yaşam boyu eğitime ilişkin altı temel boyutun yukarıdaki beş öğeyle ilgili çalışmaların gerçekleşmesine hizmet eder nitelikte olduğu ve onlarla tutarlı olduğu gözlenmektedir. Bu boyutlar;

1.Çoklu Katılım: Uluslar arası tarafların yaşam boyu öğrenme sağlayıcısı olma adına ortaklaşmaları,

2.Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak öğrenme: Bilgi hızla değiştiğinden bilgiye ulaşma ve elde etme yollarının öğretilmesi,

3.Kaynakların yeterli kılınması: Kaynakların yeterli hale getirilmesi, adil ve etkili kullanımının sağlanması,

4.Öğrenme ortamlarına erişimde kolaylık sağlanması: Her tür grubun her ortamda bilgiye erişiminin kolaylaştırılması,

5.Öğrenme kültürü yaratılması: Öğrenmenin yaşam biçimi haline getirilerek öğrenme kültürü oluşturulması,

6. Öğrenme düzeyini belirleyici ölçütler takımı oluşturulması: Öğrenme kalitesine ilişkin ölçütlerin kullanılara öğrenme kalitesinin geliştirilmesi şeklinde öngörülmüştür (Aktan 2007, Commission Européenne 2008).

Sürekli öğrenme yoluyla beyindeki olumsuz programların etkisi ortadan kaldırılabılır ve onların yerine sorunların aşılmasında olumlu değerler oluşturulabilir. Bunlarla dengeli yaşama olanağı elde edilebilir. İnsan beyni bir bilgisayar gibidir. Çalışmasını sağlayan programların sürekli güncellenmesi amaca uygun çalışmasını sağlar. Yaşam boyu öğrenme beyindeki programların güncellenmesini sağlayarak, gerçeklerle uyumlu bir yaşam sürdürülebilmesini kolaylaştırabilir. Çünkü yaşam boyu öğrenme yoluyla beyine doğru yönergeler yükleme fırsatı elde edilebilir. İnsan bilinci ve zihni tıpkı bir bilgisayar gibi onu bir programlayan ve yönlendiren olmadan belli bir amaç doğrultusunda çalışamaz; işlevsiz kalabilir. Birey bilinçlenmediği ve aklını kullanmadığı zaman duygularının esiri olabilir; bu durumda akli ve bilincini tesadüfler ve duyguları yönetebilir (Sakman 1988). Bu nedenle çağdaş insanların yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip olmaları ve bunları işlevsel hale getirmeleri gerekir.

Yaşam Boyu Öğrenme ve İlköğretimde Geliştirilmesi Gereken Nitelikler

Yeni eğitimsel paradigmaya göre öğrenme düzensiz ve yaşamın her anında gerçekleşebilir, ayrıca okul öğrenmeleri öğrendiklerimizin sadece küçük bir bölümünden ibarettir (Jenny Sim ve Diğerleri 1999, Xhignesse 2003). Yeni paradigmaya uygun olarak yaşam boyu öğrenme becerileri gelişmelere uyum konusunda bireyi güçlü kılabilir. Dolayısıyla ilköğretim programlarında ihmal edilmemesi gereken beceriler içinde yaşam boyu öğrenme becerileri gözden kaçırılmamalıdır. Günümüzde çağdaş insanın nitelikleri arasında yer verilen yaşam

boyu öğrenme becerileri (Candy ve Diğerleri 2006, Xhignesse 2003, Bates 2000, Parkinson, 1999) kısaca öğrenci kapasitesi şeklinde şöyle özetlenebilir:

- Kendi kendine öğrenme hedefleri belirleyebilme.
- Bilgiyi kullanma yeteneği: bilgiyi bulma, kaynaklara başvurma, çözümleme, yönetme ve farklı kaynakları kullanabilme.
- Entelektüel merak, kritik düşünme ve öğrenmeden zevk alış.
- Kendi öğrenmesini planlayabilme ve kontrol edebilme.
- Derinlemesine akıl yürütebilme ve kendini değerlendirebilme.
- Gelişim ve değişime odaklı değerlendirmeler yapabilme.
- Formal da olsa informal da olsa öğrenmeye etkin katılabilme.
- Birçok kaynaktan bilgiye ulaşabilme ve bilgiye değer biçebilme.
- Etkileşimli öğrenebilme ve farklı alanlardaki fikirleri sentezleyebilme.
- İhtiyaca göre farklı öğrenme stratejileri uygulayabilme.
- Öğrenmeyi gerçek yaşam sorunlarına odaklı olarak gerçekleştirebilme.
- Süreç ve içerik odaklı öğrenebilme
- Genel bakış yeteneği ve farklı alanlardaki ilişkiler konusunda bilinçlilik.
- Bilgiyi farklı alanlara transfer edebilecek düzeyde özümleyebilme.
- Olumlu benlik algısına dayalı olarak bilgiyi örgütleme yeteneklerini kullanabilme ve öğrenmeden zevk alış.
- İç ve dış ölçütler açısından kendini değerlendirebilme.
-

Yaşam boyu öğrenmenin çok yönlü etkileşim halinde birçok değişkene bağlı dinamiklerin etkisiyle sürekli değişen bir ortamda bireyin kendi gelişimini sağlayarak, kendini etkileyen değişimi yönetme gücü kazanmasını sağlayabilir. Ancak bu becerilerin kazandırılması bazı yeterliliklerin varlığıyla ilişkilidir denebilir. Öncelikle ilköğretim döneminde olmak üzere herhangi bir dönemde yaşam boyu öğrenme kapasitesi kazanması öngörülen bireyin sahip olması gereken yeterlilikler (Lu Ann ve Muray 2005) bir bakıma yaşam boyu öğrenme için gerek koşulları oluşturan bir dizi

ölçütler takımı olarak algılanabilir. Bu koşullar şöyle (2004, Commission Européenne 2008) sıralanabilir : (1) İletişim için ana dilde dört beceri yeterliliği, (2) Diğer kültürleri anlayabilecek düzeyde yabancı dilde iletişim kurma yeterliliği, (3) Matematik, bilim ve teknolojiyle ilgili temel yeterlilikler, (4) Bilgi toplumuna uyum için dijital teknolojileri ustaca kullanmada yeterliliği, (5) Bireysel veya grupça öğrenmeyi başlatma, düzenleme ve sağlama amacıyla öğrenmeyi öğrenme yeterliliği, (6) Mesleki ve sosyal hayata yapıcı etkili katılım için sosyal yeterlilik, (7) Yaratıcılık, yenilik, risk alma, proje geliştirme ve uygulamada girişim yeterliliği, (8) Duyarlılık ve sanatsal yollarla kendini ifade etmede yaratıcılık.

Yaşam boyu öğrenmenin gerektirdiği bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yeterliliklerin öğrencinin konu alanlarıyla karşılaştığı ilköğretim sürecinde kazandırılması gerekir ki birey ilköğretim sonrasında Yaşam boyu öğrenme becerilerini hem kullanabilsin hem de geliştirebilsin. O halde, Yaşam boyu öğrenme ihtiyacının giderecek niteliklere sahip insanlar mutlu olmanın yollarını bulabilirler. Yaşam boyu eğitim yoluyla insan bütünleşmiş bir kişilik geliştirebilir.

Bütünleşmiş kişilik: Aklı ve duyguları arasında bir uyum tutturabilmiş, duyguları ve yaşamsal gerçekler arasında bir denge oluşturmuş kişidir (Sakman 1988). Böyle bir kişi hayatın gerçek anlamını; yaşamsal ilkeleri, idealleri ve gerçeğe ilişkin değerleri anlayıp benimseyebilir. Bütünleşmiş kişiliğin oluşmasına katkı sağlayan bilgi, duygu ve becerilerin temellerinin ilköğretim sürecinde kazandırılması bütünleşmiş kişiliğin korunması ve geliştirilmesine süreklilik kazandırabilir.

Bu bağlamda öğretmen nitelikleri de sorgulanmalı ve Yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip öğretmenlerin yetiştirilmesine ayrıca önem verilmelidir. Öğretmenlerin gelişmeye açık ve yaşam boyu öğrenebilen bireyler olmaları gerektiği ilgili alanyazınında vurgulanmaktadır. Bu vurgulamaların ortak noktasının yaşam boyu gelişmeyi benimseme ve gerçekleştirme ve bu anlamda öğrenciye rehberlik eksenleri üzerine

oturtulduğu gözlenmektedir ((Gözütok 1992),Paykoç 1997, Bates 2000, Fiore ve Whitaker 2005).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Toplumsal kalkınmanın yönünü belirleyen varlık olarak insanın oluşturucu, yapıcı, yönlendirici, araştırmacı yeteneklerinin geliştirilip, kalkınma çabalarına katılabilecek güce ulaşmasının Yaşam boyu öğrenmeyi gerektirdiği söylenebilir.. Bu nedenle Yaşam boyu öğrenme özellikle ilköğretim döneminde alışkanlık haline getirilmelidir. Bunun için öğrencilerin daima yanlarında okunacak bir kitap bulundurmaları, öğrenilecekler listesi tutmaları, okuma ve yazmaya ağırlık vermeleri, kendilerini yenilemeleri gereğine inandırılmaları kaçınılmazdır. Öğrencilerin öğrenmeyi teşvik edici uğraşlar bulmalarına yardımcı olunması, öğrendiklerinin değerli olduğunun hissettirilmesi, araştırma isteği ve merak duygusunu besleyici bir tutumun gereğidir.

Kendini sürekli geliştirebilen bireyler gelişmeleri irdeyebilir, önemliyi önemsizden, yararlıyı yarasızdan ayırabilir ve hem dengeli yaşayabilir hem de gelişmelerde belirleyici rol oynayabilir. Bu nedenle ilköğretimde kullanılan eğitim programlarının tüm boyutlarıyla ilgili uygulamalarda Yaşam boyu öğrenme becerilerin de dikkate alınması gerekir. Bu bağlamda, eğitim programlarına ilişkin kaynaşıklık ilkesine titizlikle uyulması gerekir.

Bireye kazandırılması öngörülen özellikler kalıtımla gelen nitelikler ve çevre bağlamında ele alınmaktadır. İlk planlı çevre olan temel eğitim bu gerçek üzerine oturtulmalı ve özellikle ilköğretim öğretmenleri başta olmak üzere yetiştirilecek öğretmenlerin eğitiminde özel önlemler alınmalıdır. Özellikle ilköğretim öğretmenleri başta olmak üzere bütün öğretmenlerin Yaşam boyu öğrenmede öğrenciye model olacak şekilde yetiştirilmeleri kaçınılmazdır.

Yukarıda belirtilen yapı ve nitelikler açısından insanın bütün olarak gelişmesinin sağlanması onun doğasının gereğidir. Bütünleşmiş kişilik bilişsel, duyuşsal, devinişsel açıdan yeterli ve çevresiyle barışık insandır denebilir. Bu özelliğin geliştirilmesi ve sürdürülebilmesinin Yaşam boyu öğrenme becerileriyle de ilişkili olduğu söylenebilir. Bu nedenle ilköğretim programlarının uygulanmasında Yaşam boyu öğrenme becerileri açısından dikey kaynaşıklık ilkesine de dikkatle uyulmalıdır.

Eğitim ihtiyacının giderilmesi yoluyla bireyin yeteneklerinin gelişmesine, kendini gerçekleştirmesine, başarılı olmasına ve böylece takdir görmesine katkı sağlayabilir. Bu durum insanı mutlu kılabilir. O halde Yaşam boyu öğrenmenin bir mutlu yaşam biçimi olarak algılanması sağlanmalıdır. Bu nedenle ilköğretim süreci hem biçim hem de öz açısından Yaşam boyu eğitim ve öğrenme anlayışının oluşmasına elverişli bir yapıya büründürülmelidir

KAYNAKLAR

Aktan, C. (2007). *Yüksek Öğretimde Değişim: Global Trendler ve Yeni Paradigmalar*. İzmir: Yaşar Üniversitesi Yayını.

Ayhan, S. (2005). Dünden Bugüne Yaşamboyu Öğrenme. *Yaşamboyu Öğrenme Sempozyum Bildirileri ve Tartışmalar*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Pegem Yayıncılık

Başbakanlık. (2009). Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Başkanlığı.

D P T. (2001). *Hayatboyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*: Ankara

www.ua.gov.tr, (04.01.2009)

Bates, T.(2000). *Managing Technological Change: Strategies for College and University Teachers*. San Fransisco:Jossey Bass Publishers.

Beycioglu, Kadir. (2008).Konan N. Yaşam Boyu Öğrenme Ve Avrupa Eğitim Politikaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 24,369-382.

Boshier, R. (1998). Edgar Faure after 25 Years: Down But Not Out. İn: Holford,J. et al. *International Perspectives on Lifelong Learning*. London, Kogan Page.

Bülbül, S. (1991). *Türkiye’de Halk Eğitimi*. AÖF Yayını 215,Eskişehir

Candy, P. C., Crebert, G., & O’Leary, J. (1994). *Developing Lifelong Learners Through Undergraduate Education*. Canberra: Australian Government Publishing Service.

Cassin, R. (2002). La formation Tout au Long de la Vie, Séminaire « La formation professionnelle. *Ecole Nationale d'Administration* Paris

Celep, C. (2003). Halk Eğitim. Anı Yayıncılık: Ankara

Comission Européenne. (2004). Mise en Œuvre du Programme de Travail « Éducation et Formation 2010, Les Compétences Clés pour L'apprentissage Tout au Long de la Vie Cadre Européen de Référence.

<http://ec.europa.eu/education/policies> (02.02.2009)

Comission Européenne. (2008). Activites de L'union Europeenne. *Education et Formation Tout au Longue de la Vie. Education et Formation Jeunesse*

<http://ec.europa.eu/education/policies> (03.02.2009)

Faure, E.(1972). Learning To Be. UNESCO

Fiore, D.J. and T.Whitaker, T.(2005). *Six Types of Teachers*. Eye On Education, Inc.

FREREF (2004). Lifelong Learning The Challenges. Printed by l'Imprimerie Ecully Graphic: France

Eurydice. (2000). *Apprendre Tout au Long de la Vie: la Contribution des Systèmes Educatifs des États Membres de l'Union européenne*, Lisbonne

Gözütok, F.D. (1992). Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Algılarına Göre Mesleki Davranışların Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 24/Sayı 2*

Güneş, F.(1996). *Yetişkin Eğitimi (Halk Eğitimi)*. Ankara: Ocak Yay.

Hasan, A. (1996). Lifelong Learning. In A.C. Tuijnman (ed), *International Encyclopedia of Adult Education and Training* Second Edition. Tarrytown, New York: Pergamon.

Peter, J.(2008).“Foreword” *Lifelong Learning, Concepts and Contexts*, USA: Routledge
Jenny S., M. Zadnik, A.Radloff, T. Knights. (1999). *Teaching and Learning Forum 99*.
The University of Western Australia, 3–4 February. Organisational and Staff
Development Services

Hitendra P., L. Wilss and Lewis G. (2008). Work and Learning Implications for
Lifelong Learning in the Workplace. *Lifelong Learning, Concepts and Contexts* (Edited
by Colin J Titmus), USA: Routledge

Knapper, C. (2006). *Lifelong Learning for Sustainable Action. Plenary address to the
25th International Course on Vocational Training and Education in Agriculture*,
International Centre for Agricultural Education (CIEA), Grangeneuve, Switzerland.

Lengrand, P.(1989).Lifelong Education: Growth of the Concept. *Lifelong Education for
Adults An International Handbook*, USA:Pergamon Press

Lu Ann, L. And Murray B. (2005). Fostering Self-Directed Learners Through
Competitions. *The College Quarterly Summer – Volume 8 Number 3*. Seneca College of
Applied Arts and Technology: Ontario

Marianne, X. (2003). *The Canadian Journal of CME*. Ontario.

Paykoç, F.(1997). Öğretmenler İçin Duyuşsal Eğitim. *Uluslar arası Dünya Öğretmen
Eğitimi Konferansı*, MEB Basımevi, Ankara.

Parkinson, A.(1999). Developing the Attribute of Lifelong Learning, ASEE/IEEE. Frontier in Education Conference, Puerto Rico. <http://fie-conference.org/fie99/papers/1027.pdf> (*politique de l'efficacité dans l'Education. Éducation et Sociétés, Revue internationale de sociologie de l'éducation* no : 13, Volum1 De Boeck Université15.03.2009).

Romuald, Normand. (2004). La formation tout au long de la vie et son Double Contribution à une Critique de L'économie

Sakman, S. (1988). *Rasyonel İnsanın Felsefesi*, Akla Çağrı Yayınevi: İstanbul

Smith, M. K. (2001). Lifelong Learning, *the Encyclopaedias of Informal Education*. <http://www.infed.org/lifelonglearning/b-life.htm>. (12.02.2009)

Saçcan, E. (1998). Toplumsal Gelişmede Yaygın Eğitimin Rolü. *Yaygın Eğitim Toplumsal Bir gelişme Aracı*, Açev ve M.E.B. Sempozyum Raporu-İstanbul

Sönmez, V.(2007).*Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yay.

Vincent, M. (2006). “Apprendre tout au long de la vie : pourquoi, comment” ? Audition Publique Trimestrielle Unesco – Jeudi 27 Avril 2006 Comite Mondial Pour L'Education Et La Formation Tout au Long de La vie.

<http://ddata.over-blog.com> (05.02.2009)